

INDEPENDENȚA ROMÂNIEI—ISTORIE ȘI CONTEMPORANEITATE

Gheorghe I. Ioniță

„Cucerirea independenței și suveranității naționale se dovedește a fi legitate obiectivă a dezvoltării sociale, o necesitate a mersului înainte al civilizației umane, un imperativ fundamental al istoriei”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Dintotdeauna și pretutindeni pe planeta noastră, tezaurul de experiență al umanității a evidențiat și evidențiază — cu forța de convingere a faptelor indubitabile ale istoriei — că independența a fost și este bunul cel mai de preț în viața popoarelor. La scara istoriei noastre multimilenare acest adevăr obiectiv fundamental exprimă convingător chintesența întregii deveniri românești prin vremi. Componentă inseparabilă a aspirațiilor spre progres și o viață mai bună, independența a impulsionat și a dat substanță tuturor înfăptuirilor ce au jalonat evoluția istorică a poporului român, caracterizind și astăzi, la cote superioare, inițiativele și acțiunile susținute ale României Socialiste în contextul vieții politice internaționale. Tuturor inițiativelor și acțiunilor promovate de România Socialistă pe plan mondial le stau mărturie și li se constituie în izvor nescat de concluzii și învățăminte propria experiență istorică ce-și găsește o strălucită abordare, interpretare și reală restituire în opera președintelui Nicolae Ceaușescu. Urmașii urmașilor celor care din vremuri imemorabile nu și-au părăsit pământul pe care s-au născut — ei, înfrățindu-se cu munții și cîmpiile, cu riurile și codrii falnici, au rămas neclintiți pe aceste meleaguri, apărindu-și ființa, dreptul la existență liberă — găsesc în istorie, „*cea dintîi carte a nației*”, cum o denumea Nicolae Bălcescu, cea care trebuie să constituie „fundamentul oricărei activități ideologice, teoretice și politico-educative”¹.

★

A vorbi despre *independența României* în aceste momente în care aniversăm împlinirea a 110 ani de la strălucirile anului 1877 în care a fost mai întâi proclamată și apoi cucerită cu sînge, pe cîmpul de luptă, independența absolută a țării noastre înseamnă, în primul rînd, a aprinde puternic reflectoarele istoriei asupra mileniilor de viațuire românească neîntreruptă în spațiul carpato-danubiano-pontic, milenii care atestă — cu

¹ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 24, București, Edit. politică, 1983, p. 15.

forța de convingere a faptelor — că vocația poporului nostru a fost constant afirmată și demonstrată pe coordonatele luptei pentru apărarea libertății, independenței și păcii. S-a spus adeseori — și pe bună dreptate —, o afirmăm și acum puternic subliniat că niciodată poporul român nu a tins să se reverse în alte zone geografice, mai apropiate sau mai îndepărtate, locuite de alte popoare sau să-și instituie, indiferent prin ce modalități sau în ce forme, dominația sa asupra altor popoare. În ce-i privește pe ei însă, românii au trebuit să vegheze tot timpul la fruntările țării lor, să se apere — nu de puține ori — prin lupte grele, purtate secole de-a rândul, împotriva valurilor de migratori sau a armatelor unor regate și imperii puternice care, din toate punctele cardinale, au căutat să cucerească și să-și adjudece prin forță spațiul nostru de străveche locuire. Din toate aceste confruntări și aprige bătălii s-a născut *Epopeea glorioasă a independenței românilor* care constituie „trăsătura caracteristică fundamentală a întregii istorii a poporului nostru, determinând însuși modul lui de existență, concepțiile și idealurile sale”².

Traversînd prin istoria acestor zbuciumate lupte să alegem — în chip justificat —, ca principal punct de pornire, înfruntarea regelui Darius, venit în fruntea armatelor sale, de către strămoșii noștri geți, „cei mai viteji și mai dreپți dintre traci”³ — cum îi socotea Herodot, părintele istoriei antichității. Acest lucru s-a întîmplat, după cum prea bine se știe, în anul 514 î.e.n. Istoria a înregistrat atunci o încercare tipică a strămoșilor noștri geți de a se opune încălcării drepturilor lor de către populații și oștiri străine.

În derularea istoriei zbuciumate a veacurilor care au urmat nenumărate sînt paginile de eroism românesc legendar, de dăruire pînă la sacrificiul suprem pentru apărarea independenței pămîntului străbun. De la Burebista și Decebal, prin veacurile care au urmat, nenumărați au fost marii domnitori și eroi populari care și-au înscris numele în mărețul nostru hronic național. „În cartea de aur a țării — apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu — au rămas nemuritori marii conducători de oști ca Mircea cel Bătrîn, Vlad Tepeș, Ioan de Hunedoara, Ioan Vodă cel Viteaz, Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Mihai Viteazul și atîția alții. Dar și mai mulți sînt eroii anonimi, masele largi populare care, timp de sute și sute de ani, au făcut zid în calea cîmpitorilor, păstrînd prin vremuri, ca o flacără sacră, libertatea pămîntului străbun”⁴.

Evocarea împlinirii a 110 ani de la proclamarea independenței absolute de stat a României ne obligă să insistăm asupra faptului că timp de aproape 500 de ani, Țările Române au cunoscut asupra țării străine, trebuind să plătească biruri grele Imperiului Otoman. Cu toate acestea, spre deosebire de celelalte popoare din bazinul dunărean, care fuseseră integrate Imperiului Otoman sau celui Habsburgic, poporul român a reușit să-și păstreze autonomia statală. Ca urmare a hotărîrii cu care și-a apărât patria, poporul nostru a reușit să încheie cu Imperiul Otoman, încă din vremea lui Mircea cel Mare, tratate care prevedeau obligația Porții de a respecta organizarea Țării Românești și a nu se amesteca în treburile

² *Ibidem*, vol. 14, București, Edit. politică, 1977, p. 321.

³ Herodot, *Istoria* IV, 93, în *Izvoare privind istoria României*, vol. I, București, Edit. Academiei, 1964, p. 49.

⁴ Nicolae Ceaușescu, *Expunere prezentată la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat consacrată sărbătoririi centenarului proclamării independenței de stat a României*, București, Edit. politică, 1977, p. 11.

sale interne, și chiar angajamentul de a apăra țara — în caz de nevoie — de atacurile cuceritoare ale puterilor străine. Tratatate conținând înțelegeri și angajamente asemănătoare au încheiat domnitorii români și cu Imperiul țarist.

După cum este bine cunoscut, în decursul timpului, aceste tratate nu o dată au fost încălcate, ceea ce a determinat riposta înversunată a Țărilor Române, lupta lor fermă de apărare, impunerea cu arma în mână a drepturilor sale legitime.

Profunde transformări revoluționare au început să se producă în viața poporului nostru o dată cu secolul al XIX-lea; ele au dus la accelerarea dezvoltării forțelor de producție, la apariția relațiilor noi, capitaliste, la schimbarea structurii sociale prin intrarea pe arena istoriei a burgheziei în ascensiune și a noii clase revoluționare a proletariatului, prin realizarea de reforme economice, sociale și politice. S-a intensificat, de asemenea, lupta pentru unitate, care a culminat cu împlinirea visului secular al unirii Moldovei și Munteniei într-un singur stat, în memorabilul an 1859. „Crearea statului național român — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu —, dezvoltarea forțelor de producție și a noilor relații sociale, precum și situația politică internațională au pus la ordinea zilei, în modul cel mai imperios, lichidarea oricăror relații de dependență față de Poartă și abolirea prevederilor Tratatului de la Paris, ce stabilea dreptul garant al marilor puteri europene față de România. Cucerirea deplinei independențe de stat a țării apărea ca o necesitate obiectivă pentru afirmarea noilor clase și forțe sociale, pentru progresul multilateral al societății și afirmarea națiunii române libere în marea familie a popoarelor lumii”⁵.

Împlinirea acestui deziderat vital a devenit, la un moment dat, posibilă și ca urmare a condițiilor internaționale prielnice. Forța Imperiului Otoman slăbea tot mai mult în acel timp, datorită puternicelor contradicții interne, precum și luptei de eliberare a popoarelor asuprite. Este cunoscut că în această perioadă a izbucnit un nou și puternic conflict ruso-turc, care evolua cu repeziciune spre declanșarea războiului în Balcani.

Prevăzând și dorind cu înfervorare evenimentele care aveau să vină și care aveau să-i deschidă larg calea spre independență, statul român a adoptat un șir de măsuri politice și militare în perioada 1866—1877 menite a pregăti națiunea pentru această eventualitate care — în mod necesar și legic — trebuia să se producă.

Pe plan diplomatic au fost depuse neînterupt eforturi — în acest sens — pentru găsirea unor soluții care să evite războiul și să conducă la obținerea independenței depline pe cale pașnică. Toate aceste eforturi s-au lovit de împotrivirea categorică a Porții Otomane, fapt ce demonstra că singura cale pentru a o dobîndi era lupta armată.

Pe astfel de coordonate s-a ajuns ca — într-o conjunctură internațională favorabilă, determinată de ridicarea la lupta pentru eliberare națională a popoarelor din Balcani în anii 1875—1876 și declarația de război făcută de Rusia Porții Otomane, la 12 aprilie 1877, determinată de asemenea de cerința expresă a maselor populare din România de a fi adoptată o atitudine fermă antiotomană —, Consiliul de Miniștri să analizeze, la 7 Mai 1877, oportunitatea proclamării neîntirziate a independenței statale.

Istoria glorioasă a poporului român păstrează adinec incrustată, cu litere de aur, istorica zi de 9 Mai 1877 în care, în ședința Parlamentului,

⁵ *Ibidem*, p. 13.

Mihail Kogălniceanu, ministrul afacerilor străine, răspunzând unei interpelări, rostea tulburătoarea declarație: „Sintem independenți; sintem națiune de sine stătătoare”. Insistând asupra faptului că politica de independență a României nu trebuie să nelineștească pe vecinii săi, deoarece nu e îndreptată împotriva nimănui, ci e menită să faciliteze „dezvoltarea bunei stări morale și materiale” a națiunii române, Mihail Kogălniceanu făcea cunoscut că guvernul țării „va face tot ce va fi cu putință ca starea noastră de stat independent și de sine stătător să fie recunoscută de Europa”⁶.

Camera și Senatul au susținut cu vie înflăcărare adoptarea acestei poziții. Se dădea astfel curs voinței arzătoare a întregului popor român, aspirațiilor și idealurilor sale fundamentale. Prin acest act solemn, ziua de 9 Mai a intrat în istoria poporului nostru ca una din cele mai mari sărbători naționale. „Proclamarea independenței a pus capăt oricărei dependențe politice față de puterile străine, a afirmat în mod răspicat caracterul de sine stătător al națiunii noastre, deschizând o eră nouă în existența poporului român, în dezvoltarea României pe calea progresului și civilizației”⁷.

Proclamarea independenței de stat a României, la 9 Mai 1877, a fost întâmpinată cu entuziasm de întregul popor român. În București au fost arborate drapelele tricolore, s-a manifestat pe străzi și s-a cântat „*Deșteaptă-te, române!*”. Pretutindeni în țară bucuria n-a avut margini, a fost exprimată în cele mai diverse forme. „De la o margine a țării la alta — nota un contemporan al evenimentului —, toate inimile sint cuprinse de un nespus entuziasm. Autoritățile și Corpurile constituite, orașele, satele, cătunele, toți într-un cuvânt de la mic pînă la mare, se rostesc gata la orice jertfe pentru a susține cu toate bucuriile națiunii, cu aurul și singele ei libertatea și neatîrnarea patriei”⁸.

Împrejurările politico-diplomatice ulterioare au făcut necesar ca independența să fie consfințită și apărată pe cîmpul de luptă. Atitudinea guvernelor principalelor puteri europene față de proclamarea independenței României a fost, în general, rezervată și rece. Poarta Otomană s-a manifestat cu toată ostilitatea împotriva acestui act; Anglia s-a declarat și ea deschis împotriva celor petrecute la București, la 9 Mai 1877.

Astfel, guvernul român a decis intrarea țării în război, alături de armata rusă și detașamentele de voluntari bulgari, împotriva Porții Otomane. Începea astfel războiul de independență al românilor, război care în conștiința națională nu putea avea altfel decît însemnele războiului popular, drept, de eliberare.

Și de această dată, ca de atîtea ori în trecut, războiul a fost purtat prin concentrarea energiilor tuturor claselor și păturilor progresiste care alcătuiau societatea românească modernă, a fost efectiv un război popular.

Oștile noastre au luptat pe teritoriul Bulgariei timp de multe luni de zile, luînd parte la grele bătălii, pînă la victoria finală împotriva Imperiului Otoman. În asaltul redutelor Plevnei, în luptele de la Grivița, Rahova, Smirdan și în alte bătălii, ostașii români au dovedit un eroism

⁶ „Monitorul Oficial” nr. 118 din 27 mai 1877, p. 3451—3453.

⁷ Nicolae Ceaușescu, *Expunere prezentată la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat consacrată sărbătoririi centenarului proclamării independenței de stat a României*, București, Edit. politică, 1977, p. 14.

⁸ „Telegraful” din 11 mai 1877.

fără seamă, ducind mai departe tradițiile glorioase de la Rovine, Călugăreni și Vaslui, afirmând încă o dată înaltele virtuți ale poporului nostru, capacitatea sa de a-și cuceri cu arma în mână drepturile fundamentale, libertatea și independența. „Marea epopee a bătăliilor pentru independență, actele de eroism și jertfele ostașilor români, patriotismul clocotitor de care erau animați, comportarea cu adevărat impresionantă în acest greu război a tinerei noastre armate — apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu — au atras admirația și simpatia opiniei publice internaționale”⁹.

Cu adîncă prețuire pentru strălucita comportare a armatelor române în războiul din 1877, cunoscutul revoluționar italian Garibaldi spunea : „Descendenții vechilor noastre legiuni, românii se luptă astăzi cu eroism pe țărmul Dunării pentru independența lor ; îmi pare că este bine a face să se audă o aplaudare din partea capitalei vechii lumi și a Italiei întregi, îndreptată valoroaselor noastre rude”. Semnificative erau și primele impresii pe care le transmiteau de la fața locului corespondenții de front ai unor ziare americane și elvețiene. „Armata română — se arăta într-una dintre aceste corespondențe — merită a fi pusă lingă orice altă armată a Europei și oricine poate fi mîndru de soldații și ofițerii ei, care au dat probe atît de strălucite de vitejie”.

O adevărată incununare a victoriilor strălucite cîștigate de dorbanții români în marele război pentru independență îl constituie momentul cu profunde semnificații, cînd faimosul comandant al armatelor otomane de la Plevna, generalul Osman Pașa, învins, și-a întins sabia colonelului român Cerchez și i-a spus : „Capitulez cu armata mea, predîndu-mă în mîinile junei și bravei armate române”.

Întreaga desfășurare a operațiilor militare, suflul puternic de masă care în întreg spațiul românesc a stimulat energiile naționale întru apărarea pe toate căile a independenței proclamate la 9 Mai 1877, *faptele* — cu forța lor de convingere — dovedesc, fără putință de tăgadă, că dobîndirea independenței absolute de stat a României nu a fost „...rezultatul unor împrejurări întîmplătoare sau al unei conjuncturi politice, nu a reprezentat un dar primit din afară, ci este rodul luptelor purtate timp de veacuri de înaintași, lupte care au culminat cu marea victorie obținută în 1877 pe cîmpul de bătălie împotriva Imperiului Otoman — ce a deschis o eră nouă în dezvoltarea liberă și independentă a patriei noastre”¹⁰.

La 19 februarie/3 martie 1878, Rusia și Turcia au semnat tratatul preliminar de pace de la San Stefano ale cărui clauze se refereau și la România. Tratatul preciza, în articolul 5, că Poarta „recunoaște independența României”, dar unele interese naționale ale țării noastre erau nesocotite. Așa, de pildă, se preciza în articolul 8 că pentru o parte din despăgubirile de război Poarta otomană ceda Rusiei Dobrogea, teritoriu pe care „Rusia își rezervă facultatea de a-l schimba cu partea Basarabiei detașată la 1856” (articolul 19)*. România a protestat cu energie împotriva prevederilor din tratatul de la San Stefano care-i afectau interesele. Mai mulți oameni politici români au fost trimiși în grabă la Viena, Berlin, Paris, Londra, Budapesta pentru a discuta cu cabinetele respective situația critică a României față de atitudinea Porții Otomane

⁹ Nicolae Ceaușescu, *op. cit.*, p. 16.

¹⁰ *Ibidem*, p. 19—20.

* Este vorba de cele trei județe din sudul Basarabiei : Cahul, Ismail și Bolgrad, restituite Principatelor în 1856 de către Congresul de la Paris.

și a Rusiei țariste, pentru a cere sprijin în vederea participării reprezentanților țării noastre la viitorul Congres de pace. Promisiuni și încurajări s-au primit de la marile puteri, nu însă și un sprijin efectiv.

Interesate în obținerea anumitor teritorii și sfere de influență în Imperiul otoman, marile puteri europene — și, în primul rând, Anglia și Austro-Ungaria — au contestat valabilitatea tratatului de la San Stefano și au impus ținerea unui nou Congres de pace la Berlin, între 1/13 iunie și 1/13 iulie 1878. În cursul unor jocuri de culise, pe care istoriografia le-a descifrat de multă vreme, marile puteri pregăteau acest Congres sub semnul satisfacerii unor poftes care nu aveau nimic cu justiția internațională.

Delegația română la Congres a apărut cu demnitate cauză independenței țării și a respectării integrității teritoriale a României. În mod special a fost precizată realitatea conform cu care România nu cerea să i se dăruiască independența națională, căci ea și-o proclamase și și-o cucerise pe câmpul de luptă.

La 1/13 iulie 1878, lucrările Congresului de la Berlin au fost încheiate, semnându-se un tratat de pace care modifica simțitor prevederile stipulate la San Stefano. În ce ne privea, în articolele 43—45 ale tratatului, ni se recunoștea independența, condiționată fiindu-ne de retrocedarea către Rusia a celor trei județe din sudul Basarabiei. Totodată, tratatul a statuat reunirea cu România a insulelor Deltei Dunării și a străvechiului pământ românesc al Dobrogei, ce ne fusese copleșit de Imperiul otoman din secolul al XV-lea. În diferite moduri, în textul altor articole, României i se impuneau o serie de condiționări și îngrădiri. Oricum, în pofida tuturor acestora, tratatul de pace a recunoscut o viață independentă statului român. Rînd pe rînd, după Congresul de la Berlin, Rusia, Austro-Ungaria, Turcia, Italia și celelalte state au recunoscut oficial independența României.

La cea de a 110-a aniversare a cuceririi independenței absolute de stat a României este firesc să ne gândim la învățămintele profunde pe care le oferă acest act istoric și să subliniem astfel de învățăminte prin prisma a aceea ce a însemnat nemuritoarea zi de 9 Mai 1877, precum și sacrificiile de sine care au pecetluit acest triumf al națiunii noastre. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, strălucitul conducător al partidului și statului nostru, a găsit expresia de înaltă esențialitate și cuprindere a acestei majore problematice, apreciind că „Greutățile prin care a trecut poporul român, adversitățile pe care le-a înfruntat, precum și victoriile pe care le-a cucerit în momentele de răscruce ale existenței sale demonstrează, în mod incontestabil, că un popor hotărît să-și apere glia, libertatea și neatințarea, decis să nu precupească nimic pentru a-și afirma drepturile inalienabile, pentru a-și cuceri un loc demn sub soare, nu poate fi înfrînt și ingenuncheat de nimeni și de nimic, niciodată”¹¹.

Cucerirea independenței — acum 110 ani — a marcat începutul unei etape noi în dezvoltarea economico-socială a României, în creșterea forțelor de producție și consolidarea noilor relații capitaliste. S-a declanșat un puternic avînt al forțelor sociale noi, o intensificare a luptei revoluționare a maselor muncitoare de la orașe și de la sate. Proletariatul — care se afirma, tot mai puternic, drept cea mai avansată clasă a societății — începea să joace un rol tot mai mare pe arena politică a țării în lupta pentru

¹¹ *Ibidem*, p. 21.

dreptate socială și o viață mai bună. Nu după mulți ani de la cucerirea independenței, în 1893, în arena vieții politice românești își făcea intrarea — pe poarta din față a istoriei — partidul clasei muncitoare. El aducea cu sine o întreagă tradiție a dezvoltării mișcării muncitorești și socialiste și se manifesta cu toată hotărîrea dispus — în ultimul deceniu al veacului al XIX-lea — să preia și să ridice pe trepte calitativ superioare valoarea excepțională a acestor tradiții.

Progresul societății românești impunea, ca o cerință obiectivă, în desfășurarea istorică, încheierea procesului de făurire a statului național unitar român — aspirația multiseculară a întregului nostru popor. În împrejurările istorice bine cunoscute în care — la început de veac al XX-lea — imperiile absolutiste din Europa s-au prăbușit unul după altul, lupta maselor populare din întreg spațiul locuit de români s-a intensificat, conducînd, în mod necesar și legitim, la încheierea procesului de făurire a statului național unitar român, în memorabilul an 1918, măreț act de dreptate istorică pentru care au luptat și s-au jertfit nenumărate generații ale înaintașilor.

În perioada imediat următoare înfăptuirii Marii Uniri din 1918, pe fondul tot mai intensei radicalizări politice a maselor muncitoare, avea să se înregistreze, în Mai 1921, momentul istoric al făuririi Partidului Comunist Român, partid care a preluat din primul moment steagul luptei pentru apărarea independenței și suveranității naționale a României, pentru înfăptuirea aspirațiilor ei fundamentale¹².

În cursul activității sale eroice, parte intrinsecă a inșei istoriei patriei, Partidul Comunist Român s-a manifestat ca un adevărat stegar al luptei clasei muncitoare, în alianță cu țărănimea muncitoare și intelectualitatea, pentru apărarea unității, independenței și libertății patriei, pentru socialism. Forța și tăria Partidului Comunist Român au izvorât din unitatea rîndurilor sale, pentru care a militat continuu, din asigurarea continuității spiritului revoluționar al mișcării muncitorești din țara noastră, din trăinicia legăturii cu poporul, din năzuința lui fierbinte de a înfăptui pe pămîntul românesc o nouă orînduire, mai bună și mai dreaptă. „Mișcarea muncitorească revoluționară, Partidul Comunist Român și-au asumat misiunea istorică de a apăra interesele naționale, independența și suveranitatea țării și, totodată, de a lichida pentru totdeauna asupra și exploatarea burghezo-moșierească, de a realiza o societate a dreptății sociale și naționale, socialismul și comunismul în România”¹³ — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și, în perspectiva anilor care au trecut, pe drept cuvînt, se aprecia în continuare, „putem afirma cu îndreptățită mîndrie că, prin întreaga sa activitate, partidul nostru a demonstrat și demonstrează că nu a avut și nu are decît un țel suprem — măreția poporului și a întregii națiuni, bunăstarea și fericirea oamenilor muncii, apărarea independenței și suveranității țării, victoria socialismului și comunismului în România”¹⁴.

¹² General-locotenent dr. Ilie Ceaușescu, în lucrarea: *Independența poporului român — obiectiv fundamental al politicii Partidului Comunist Român* (București, Edit. militară, 1986, 366 p.) realizează o amplă frescă a acestei problematice istorice majore.

¹³ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntarea la adunarea solemnă organizată cu prilejul aniversării a 65 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român*, București, Edit. politică, 1986, p. 6—7.

¹⁴ Nicolae Ceaușescu, *op. cit.*, p. 27.

Rememorind îndelungatul și gloriosul drum al românilor spre fericitul ceas al dobândirii — acum 110 ani — a independenței absolute de stat a țării și, totodată, la fel de gloriosul drum al luptelor pentru apărarea, de atunci încolo, a acestui bun sacru, ne manifestăm cu toții — de pe coordonatele contemporaneității — dorința arzătoare de a ne îndeplini datoria de onoare de a fi participanți activi la făurirea noii istorii a patriei noastre, a istoriei sale socialiste, de a făuri condițiile pentru realizarea istoriei viitoare — istoria comunistă a poporului român. Astfel legătura dialectică între trecut, prezent și viitor se realizează firesc întru apărarea independenței țării noastre, astfel pilda glorioasă pe care ne-au oferit-o înaintașii acum 110 ani poate servi și servește de pe pozițiile prezentului la făurirea viitorului prosper, liber și independent pe care ni-l dorim și pe care — în chip conștient — ni-l construim.